

Att bestämma själv

RTVD · RÄTTEN TILL EN VÄRDIG DÖD

Årsredovisning för

Riksföreningen Rätten till en Värdig Död

802007-3865

Räkenskapsåret

2017-01-01 -- 2017-12-31

Innehåll	Sida
- verksamhetsberättelse	2
- resultaträkning	6
- balansräkning	7
- tilläggsupplysningar	9
- noter	10
- underskrifter	12

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen för RIKSFÖRENINGEN RÄTTEN TILL EN VÄRDIG DÖD får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2017.

Allmänt om verksamheten

Den stora händelsen under 2017 var att Statens medicinsk-etiska råd (Smer) kom ut med sin kunskapsöversikt om dödshjälp. Det är en översikt av de faktaargument som används i debatten – både för och emot. Smer gör ett ambitiöst försök att bedöma rimligheten och det empiriska underlaget för olika invändningar baserade på fakta. Smer självt menar att boken inte är ett ställningstagande för dödshjälp – eller emot – men rapporten har lyft frågan.

Intressant är att Smer nu fokuserar på Oregonmodellen, som är den modell som RTVD förespråkar, med vissa modifikationer. Smer tog också ställning i den tidvis förvirrade diskussionen kring terminologi. Vad ska man säga och skriva när man talar om dödshjälp? Smer vill använda ordet ”dödshjälp” för både eutanasi (en läkare ger en dödande spruta) och för Oregonmodellen (patienten får en dödande tablett utskrivna som hen själv tar). Eutanasi kallas av Smer fortfarande ”eutanasi” medan det som tidigare ibland kallades ”läkarassisterad suicid” (som i Oregonmodellen) nu av Smer benämns ”assisterat döende”. Det är väldigt bra att få bort ordet ”suicid” från terminologin.

Nätverket om dödshjälp i Riksdagen har blivit större med representanter från alla partier utom KD. I januari 2018 hade vår styrelseledamot och riksdagsledamot Staffan Danielsson en interpellationsdebatt om behovet av att utreda dödshjälp med socialminister Annika Strandhäll tillsammans med Johan Hultberg, moderaterna, och Barbro Westerholm, liberalerna.

Möten

RTVD hade ett välbesökt årsmöte den 25 mars i Oskar Fredriks församlingssal. Vi hade bjudit in läkaren och professorn Kjell Asplund, ordföranden i Smer, som berättade om det pågående arbetet med kunskapsöversikten om dödshjälp. Kjell Asplund ville gärna ha input till arbetet och efterfrågade till exempel synpunkter på lämplig terminologi. Det blev många inlägg och en livlig dialog.

Den 23 september hade RTVD ett öppet möte i Växjö i anslutning till styrelsemötet. Mötet ägde rum på Biblioteket och samlade närmare 100 personer. Samtalet leddes av Stellan Welin, ordförande i RTVD. I panelen ingick Ingvar Gustafson, läkare, Humanisterna, Johan Hultberg, riksdagsledamot (m), Gunnar Pettersson, pastor Equmeniakyrkan och Staffan Danielsson, RTVD, riksdagsledamot (c) samt Inga-Lisa Sangregorio, RTVD. Det blev ett spännande panelsamtal med många inlägg från publiken. I denna panel var man ganska överens om att dödshjälp bör införas. Publiken tyckte detsamma.

Mötet hade arrangerats av styrelseledamot Gunilla Nilsson och ersättaren Gunnar Hagberg, båda från Växjö.

RTVD på nätet

RTVD har en hemsida RTVD.nu med styrelsemedlemmen Berit Hasselmark som webmaster. På hemsidan ligger många artiklar, länkar till internationella föreningar mm. Adressen är www.RTVD.nu.

RTVD har också en facebook-sida ”Rätten till en värdig död”, där vi lägger ut material och information. Sidan kan nås av alla som ”gillar” sidan. Den som vill få informationen ska söka ”Rätten till en värdig död” och sedan trycka på ”gilla” symbolen för sidan. Sidan administreras för närvarande av Stellan Welin. För att sprida information bör den ”delas”. Då kan RTVD nå många.

Styrelsemedlemmen Staffan Danielsson modererar en diskussionsgrupp ”Rätten till en värdig död” på Facebook. Rätten till en värdig död - diskussionsforum har 514 medlemmar. Medlem blir man genom att söka upp sidan via Facebooks sökrad högt upp, och sedan klicka på ”gå med”.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

RTVD i massmedia

Mediedebatten om dödshjälp har under året varit ganska intensiv. Flera organisationer har också ordnat möten kring dödshjälp, där medlemmar och sympatisörer till RTVD har medverkat. Medlemmar och sympatisörer har också skrivit inlägg i pressen.

- * Den 28 februari "Patienten ska utföra sista handlingen". Dagens medicin, Stellan Welin
- * Den 20 mars "Dödshjälp är inget sluttande plan". Svenska Dagbladet, Staffan Bergström
- * Sans nr 2. "Varför lyssnar inte läkare och politiker?" Inga -Lisa Sangregorio
- * Ett flertal inlägg i Läkartidningen av Staffan Bergström m.fl. som en uppföljning av en debatt som började under 2016.
- * Inga-Lisa Sangregorio har varit intervjuad i tidskriften Memento och i nättidskriften KIT.

Föreläsningar mm

Inga-Lisa Sangregorio har föreläst om dödshjälp vid ett möte i Gävle ordnat av Pensionärsuniversitetet. Gunnar Hagberg har talat om dödshjälp vid en föreläsning/lektion för elever på vårdlinjen vid Växjö via Gymnasium 20/4.

Gunnar Hagberg har varit inbjuden till Staffanstorps Rotaryklubb och där talat om dödshjälp.

Kontakter med myndigheter mm

RTVD skickade ett brev och ville träffa ledningen för Socialstyrelsen för att informera om dödshjälp. Det kom en inbjudan och Stellan Welin, Margareta Sanner och Gunnar Hagberg besökte Socialstyrelsens generaldirektör samt dennes medarbetare. Vi hade ett bra och informativt samtal. RTVDs representanter menade att det nu finns evidens från flera länder kring dödshjälp och att Socialstyrelsen borde se på denna evidens och väga in den. Det menade Socialstyrelsen att de inte kunde göra. De använde sig bara av svensk praxis. Generaldirektören nämnde särskilt när Socialstyrelsen för många år sedan uttalade sig om det riktiga att stänga av respirator i vissa situationer. Då hade en praxis utvecklats i Sverige att stänga av respiratorn. Denna praxis accepterades av många läkare men ansågs kontroversiell. Situationen är annorlunda för dödshjälp enligt Socialstyrelsen. Det finns ingen utvecklat praxis i Sverige kring dödshjälp. Socialstyrelsen ansåg inte heller att de kunde ta något initiativ utan ett klart regeringsuppdrag.

Kontakt med regeringen:

Trots begäran hos tidigare Sjukvårdsministern Gabriel Wikström och nuvarande Annika Strandhäll, så har RTVD inte fått till stånd ett möte. Vi fortsätter ansträngningarna.

Internationella kontakter

RTVD har varit representerat vid ett möte i Oslo anordnat av vår norska systerförening.

Bulletinen

RTVDs medlemstidning har under året utkommit med tre nummer. Redaktör har varit Berit Hasselmark.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsens arbete

Den nya styrelsen har bestått av:

Ordförande	Stellan Welin
vice Ordförande	Margareta Sanner
Sekreterare	Gunilla Nilsson
Kassör	Jonas Syrén
Ledamot	Rolf Ahlzen
Ledamot	Berit Hasselmark
Ledamot	Staffan Danielsson
Ledamot	Inga-Lisa Sangregorio
Ledamot	Carsten Lyhagen
Ledamot	Björn Ulvaeus
Suppelant	Gunnar Hagberg
Suppelant	Anna Hollander

Revisorer

Revisor	Richard Murray (från oktober)
Revisor	Ellis Wohlner (internrevisor)

Valberedning

Sammanställande	Monica MalmLöf Hagberg
	Anders Grenfors

Styrelsen har under året hållit protokollförda sammanträden den 25 mars, 10 maj, 23 september och 30 november. Den tidigare styrelsen sammanträdde den 4 februari och 25 mars.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE**Resultatdisposition**

Styrelsen föreslår att till föreningsstämmans förfogande stående vinstmedel:

Balanserat resultat	325 100
Årets resultat	<u>30 765</u>
Summa	355 865

Disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning	<u>355 865</u>
Summa	355 865

<u>Eget kapital</u>	2017-12-31	2016-12-31
Vid årets ingång	375 227	302 078
Årets resultat	<u>30 765</u>	<u>73 149</u>
Vid årets utgång	405 992	375 227
Summa eget kapital	405 992	375 227

Beträffande resultatet av föreningens verksamhet under räkenskapsåret och dess ekonomiska ställning vid årets utgång hänvisas i övrigt till nedan intagna resultat- och balansräkningar med kommentarer och noter.

Om inte särskilt annat anges, redovisas alla belopp i kronor.

RESULTATRÄKNING

	Not	2017-01-01 2017-12-31	2016-01-01 2016-12-31
Rörelsens intäkter			
Medlemsavgifter		377 899	400 458
Gåvor		16 250	122 500
Summa rörelsens intäkter		<u>394 149</u>	<u>522 958</u>
Rörelsens kostnader			
Direkta kostnader	1	-195 436	-227 787
Övriga externa kostnader	2	-167 949	-222 022
Avskrivning av materiella och immateriella anläggningstillgångar		0	0
Summa rörelsens kostnader		<u>-363 385</u>	<u>-449 809</u>
Rörelseresultat		30 765	73 149
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga finans. anl.tillgångar	3	0	0
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		0	0
Resultat efter finansiella poster		<u>30 765</u>	<u>73 150</u>
ÅRETS RESULTAT		<u><u>30 765</u></u>	<u><u>73 150</u></u>

BALANSRÄKNING

Kr	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
<u>Anläggningstillgångar</u>			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Inventarier, verktyg och installationer	4	0	0
Summa materiella anläggningstillgångar		0	0
<u>Omsättningstillgångar</u>			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		35 321	37 140
Summa kortfristiga fordringar		35 321	37 140
<u>Kortfristiga placeringar</u>			
Övriga kortfristiga placeringar	5	286 979	286 979
Summa kortfristiga placeringar		286 979	286 979
Kassa och bank		416 050	431 356
Summa omsättningstillgångar		738 351	755 475
SUMMA TILLGÅNGAR		738 351	755 475

BALANSRÄKNING

<u>Kr</u>	<u>Not</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<u>Eget kapital</u>			
Eget kapital vid räkenskapsårets början		409 852	336 703
Årets resultat		<u>30 765</u>	<u>73 149</u>
Summa eget kapital vid räkenskapsårets slut		440 617	409 852
Summa eget kapital		440 617	409 852
<u>Skulder</u>			
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Leverantörsskulder		10 518	20 399
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	6	<u>287 876</u>	<u>325 885</u>
Summa kortfristiga skulder		298 394	346 284
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u><u>739 011</u></u>	<u><u>756 136</u></u>

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER OCH BOKSLUTSKOMMENTARER

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag (K2).

Det är första året som BFNAR 2016:10 tillämpas vilket kan innebära en bristande jämförbarhet mellan räkenskapsåret och det närmast föregående räkenskapsåret. Jämförelsetalen har inte räknats om.

VÄRDERINGSPRINCIPER

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar upptas till nettovärdet av anskaffningskostnad och ackumulerade planenliga avskrivningar, korrigerat för eventuella upp- eller nedskrivningar.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med beräknat restvärde och avskrivning sker över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång.

Följande avskrivningsprocent har tillämpats.

<u>Anläggningstillgångar</u>	<u>% per år</u>
Materiella anläggningstillgångar	
- Inventarier	20

NOTER

 Kr

Not 1. <u>Specifikation av resultatposten direkta kostnader</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Föreningshuset/Medreg	124 420	166 863
Bulletinen	<u>71 017</u>	<u>60 924</u>
Summa direkta kostnader	195 436	227 787
Not 2. <u>Specifikation av resultatposten övriga externa kostnader</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Resekostnader	17 523	46 895
Årsmöteskostnader	38 724	23 161
Styrelsemöten	22 310	23 636
Annonser/marknadsföring	27 649	11 250
Internationella avgifter	4 005	7 744
Webbsida	5 400	47 901
Bokföring	36 313	45 957
Bank och postgirokostnader	8 260	6 698
Övriga kostnader	<u>7 764</u>	<u>8 781</u>
Summa övriga externa kostnader	167 948	222 022
Not 3. <u>Resultat från finansiella anläggningstillgångar</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Erhållen utdelning	0	0
Resultat vid avyttring	<u>0</u>	<u>0</u>
	0	0

NOTER

 Kr

Not 4. <u>Inventarier, verktyg och installationer</u>	1900-01-00	1900-01-00
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	22 451	22 451
Årets anskaffning	0	0
Årets försäljningar och utrangeringar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	<u>22 451</u>	<u>22 451</u>
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-22 451	-22 451
Årets försäljningar och utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-22 451</u>	<u>-22 451</u>
Redovisat värde vid årets slut	0	0
Not 5. <u>Andra kortfristiga placeringar</u>		
Noterade aktier och andelar	1900-01-00	1900-01-00
Ingående anskaffningsvärde	286 979	286 979
Inköp	0	0
Försäljningar	0	0
Summa anskaffningsvärde	<u>286 979</u>	<u>286 979</u>
Bokfört värde	286 979	286 979
Marknadsvärde per 2017-12-31	525 975	435 277

NOTER

 Kr

Not 6. <u>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</u>	2017-12-31	2016-12-31
Förutbetalda medlemsavgifter	276 500	290 350
Övriga upplupna kostnader	11 894	45 933
Bokslutskostnad	<u>10 000</u>	<u>10 000</u>
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	298 394	346 283

Stockholm den / 2017

Stellan Welin
Ordförande

Margareta Sanner
Vice ordförande

Jonas Syrén
Kassör

Gunilla Nilsson
Sekreterare

Staffan Danielsson

Berit Hasselmark

Carsten Lyhagen

Rolf Ahlzén

Inga-Lisa Sangregorio

Björn Ulveus

Min revisionsberättelse har lämnats den / 2017

Richard Murray
Revisor

Min revisionsberättelse har lämnats den / 2017

Ellis Wohlner
Förtroendevald revisor